

Mikołaj Kaczmarski

KOLEKCJA PŁAZÓW W POLSKICH OGRODACH ZOOLOGICZNYCH

Amphibian collections in Polish Zoos

ABSTRAKT: W pracy przeanalizowano skład gatunkowy płazów – Amphibia – utrzymywanych w 2014 roku w krajowych ogrodach zoologicznych. Szczególną uwagę zwracano na przypadki rozrodu osobników danego gatunku, przyjmując udane rozmnożenia za wskaźnik utrzymywania właściwego zarządzania kolekcją. Na potrzeby pracy stworzono Wskaźnik oceny kolekcji płazów uwzględniający informacje o rozrodzie gatunków, kategorii zagrożenia (IUCN) oraz całkowitą liczbę gatunków w danym ogrodzie zoologicznym. W ramach przeprowadzonej oceny najwyższą wartość wskaźnika uzyskało łódzkie ZOO. Wśród utrzymywanych gatunków (N=22) rozmnożono sześć, w tym zagrożonych i krytycznie zagrożonych. Uzyskane wyniki przedstawiono w kontekście podstawowych funkcji realizowanych przez ogrody zoologiczne zgodnie z najnowszą wiedzą, wpisując się w główny nurt dyskusji nad kierunkiem rozwoju i miejscem ogrodów zoologicznych w ochronie zasobów przyrodniczych.

SŁOWA KLUCZOWE: Anura, Caudata, *ex situ*, herpetarium, ochrona przyrody, terrarystyka, WAZA.

ABSTRACT: The composition of amphibian species kept at Polish zoos in 2014 was studied. The assumption was that breeding amphibians are a good indicator of proper collection management. Therefore, an amphibian collection rating index (W_{OKP}), which analyses data about breeding, conservation status (according to IUCN) and number of species at the rated zoos was created. The Zoo in Łódź had the highest score in the rating. In 2014 this zoo kept in captivity 22 amphibian species; six of them, including threatened and critically endangered species, reproduced successfully. The results of the research are presented in the context of the basic functions performed by zoos, according to the latest knowledge and global trends. The article addresses the main issues of the discussion on the direction and development of zoos and their role in the protection of natural resources in the 21st century.

KEY WORDS: Anura, Caudata, *ex situ*, herpetarium, nature conservation, terraristics, WAZA.

Wstęp

Centra ochroniarskie

Nowoczesne ogrody zoologiczne stopniowo odchodzą od wizerunku parku zoologicznego skupionego na ekspozycji zwierząt, ewoluując w kierunku Centrów ochroniarskich stanowiących swoistą arkę

dla zachowania bioróżnorodności (WAZA 2005). Ich przewodnią misją staje się ochrona przyrody przy jednoczesnym odejściu od menażeryjnych ekspozycji dominujących w XIX i XX wieku (Gabryś 2000, Hyson 2004). Priorytetem jest udział w programach hodowlanych gatunków zagrożonych (Ćwiertnia 2011, Conde et al. 2013) oraz utrzymy-